

Duurzaam omgaan met energie in de bestaande woningvoorraad

KIVI NIRIA Kring Alkmaar 15 maart 2011

Verven of duurzaam renoveren?

De Huidige nieuwbouw wordt door regelgeving en persoonlijke ambities steeds duurzamer en energiezuiniger. (dit jaar weer 25%)

De bestaande woningvoorraad blijft een enorme energieverbruiker als we daar met de huidige regelgeving en gebruikelijke financieringsgrondslagen renovatiegeld in blijven steken.

De huidige renovatiepraktijk vergeleken met een voorbeeldproject passief renoveren.

(Een project van Aramis/Alleewonen in Roosendaal

Met dank aan VDM renovatie.)

C.M. Peerdeman
6 okt. 2010

“Passief Renoveren”

De techniek, de ambitie, de blokkades, de noodzaak, de mogelijkheden om rijtjeswoningen uit de jaren '60 '70 energiezuiniger te maken.

Hoe wordt er nu gerenoveerd en hoe zou het kunnen? Aan de hand van een doorsnee renovatieproject en een passiefrenovatieproject worden o.a. de technieken, het proces en de mogelijkheden voor de toekomst belicht.

Het woningtype, (huurwoning)

Aantallen en effect t.o.v. nieuwbouw

“Gebruikelijk” renoveren

- Gevels schoonmaken, opnieuw voegen, impregneren (ca € 100,- per m2)
- Dakpannen vervangen en “vlak”isoleren (ca € 100,- per m2)
- Onder de vloer?
- Luchtdicht?

:Oogt netjes en E- besparing op papier

“Gebruikelijk” renoveren

Gevels schoonmaken, opnieuw voegen, impregneren
(ca € 100,- per m²)

Versterking

- Duurzaam Bouwen
- Nieuwbouw
- Energielabel
- Lectoraat
- Paviljoen 2030
- Bestaande Woningvoorraad
- Contractvormen
- Opdracht VROM

Aramis Alleewonen doet het al!

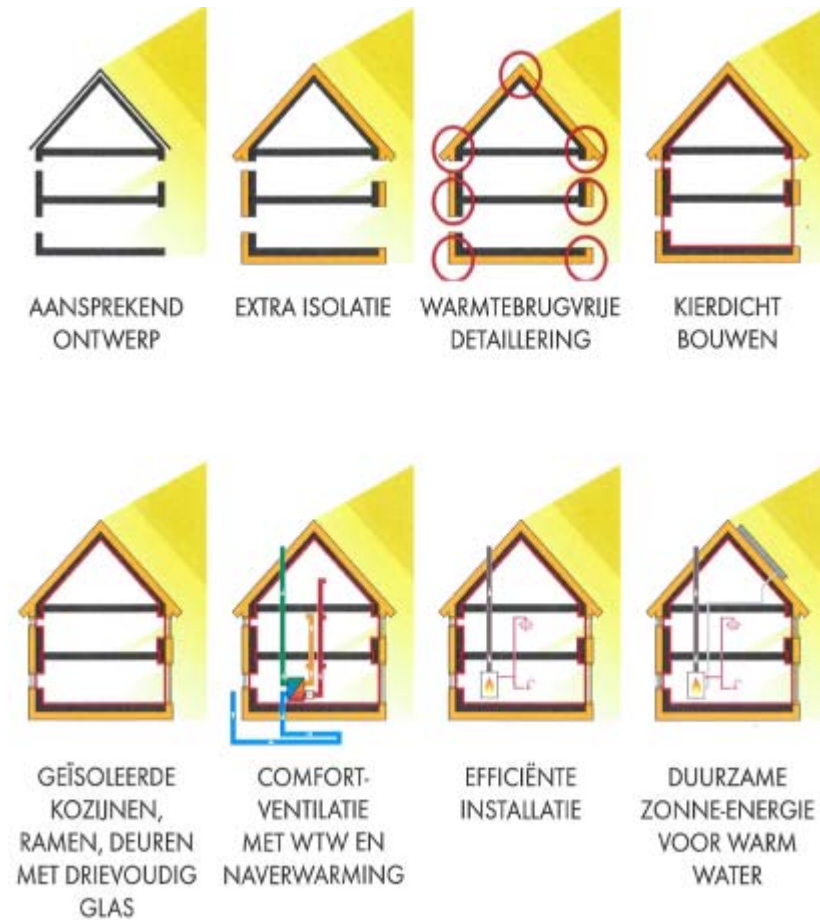
- 240 huurwoningen
  - Passief renoveren (2 concepten)
  - Bewoners blijven wonen
  - Samenspraak met huurders, voor, tijdens, na.
  - Nevenaannemers
  - € 100.000 per woning
  - € 65 huurverhoging
  - € 65 energiebesparing = garantie
- Schil van houtskelet door
VDM renovatie Drachten/Drogeham (contact)

VDM Showroom (IFD) en fabriek

De maatregelen (Bron VDM)

Passief:

Gedefinieerd in
Energieverbruik voor:

- Verwarming van de woning
- Overig verbruik in Kwh/m²a

Aandacht voor:

- Zeer goede schilisolatie.
- Koudebruggen
- Luchtdichtheid
- Wooncomfort: Ventilatie, ruimtetemperatuur

Oude en nieuw, uiterlijk brievenbus?

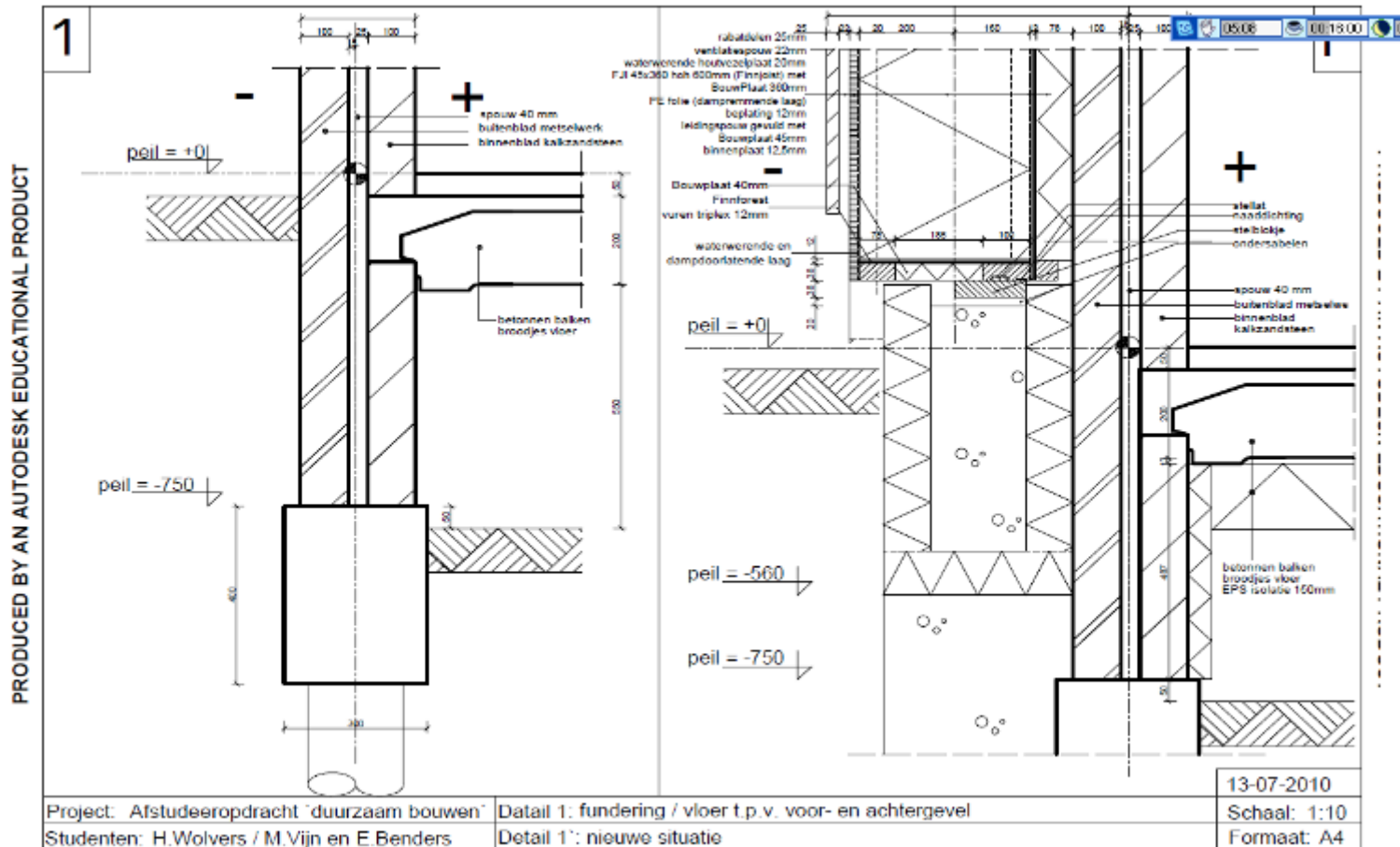
De uitvoering

- Proefwoningen Houtskelet - Isolatie met stuc.

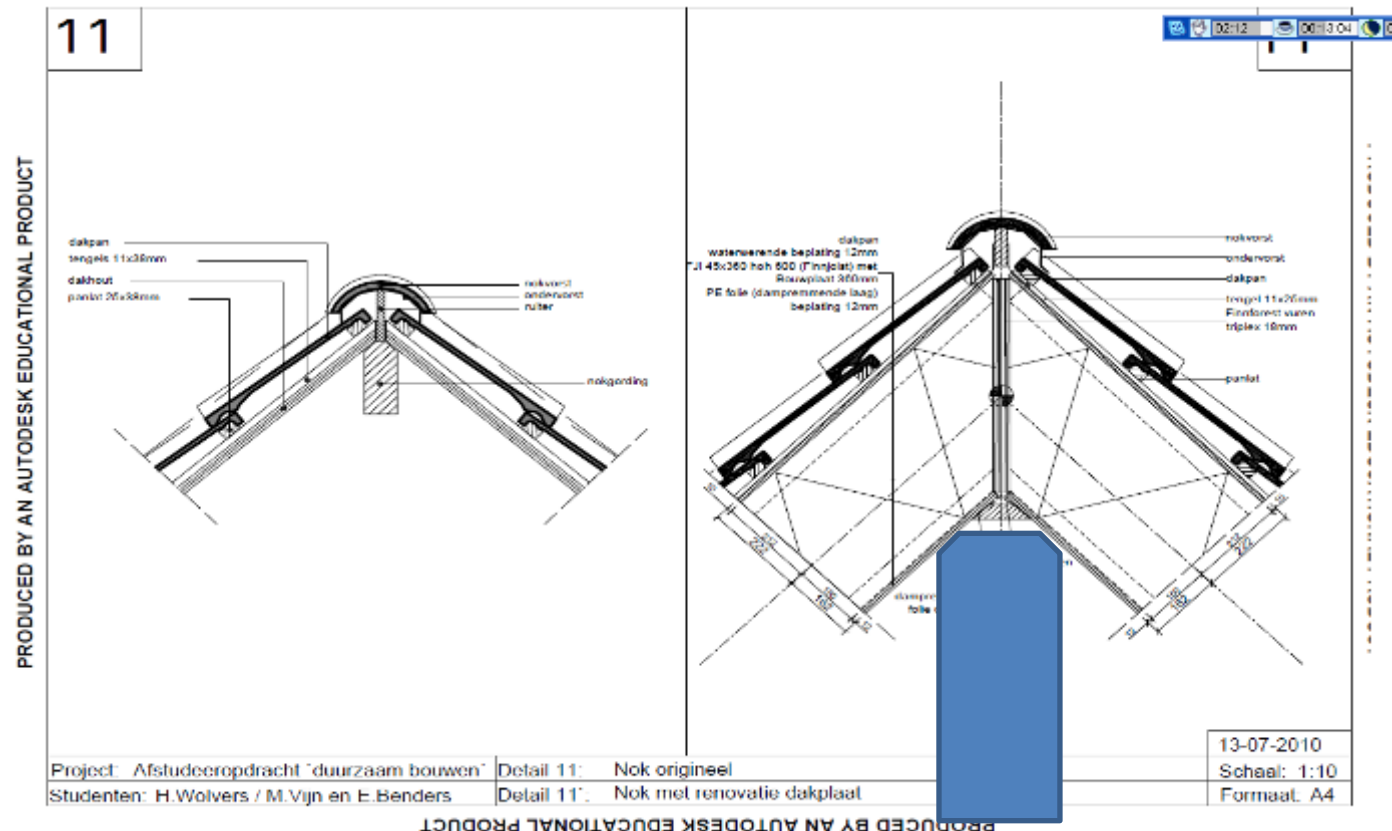
- Nevenaannemers:
-Bouwkundig, -Schil, -Installaties.

Het principe van de schil: De gevel

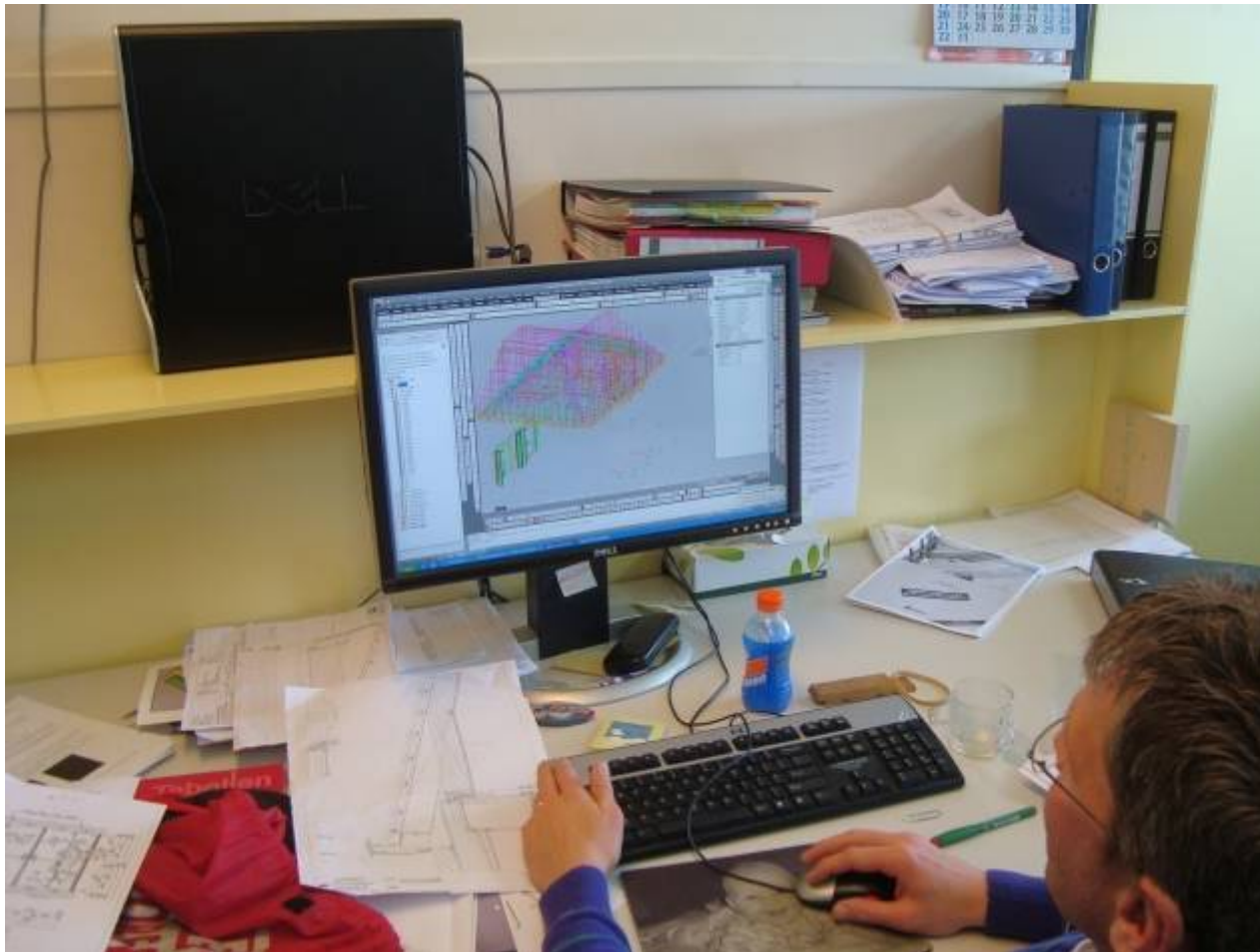

Het principe van de schil **Het dak**

De prefab schil, VDM Drogeham. Ontwerp en 3D CAD

De I-liggers uit Zweden

Lichtgewicht bouwen?

I-liggers, Binnenplaat, Kozijnmontage

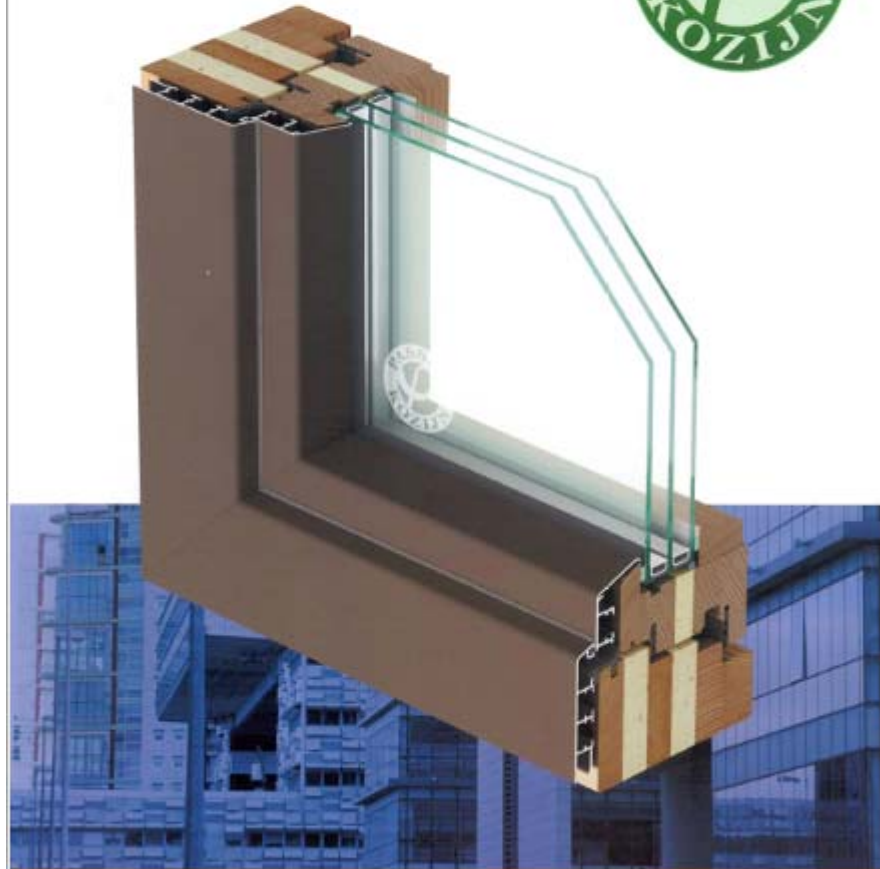
Geen dampdichte laag, wel opbouw van dampdichter naar meer dampopen

Passiefkozijn

hout met aluminium

www.passiefkozijn.nl

De cellulose

(navulapparaatje, de echte machine is groter)

Waarom cellulose?

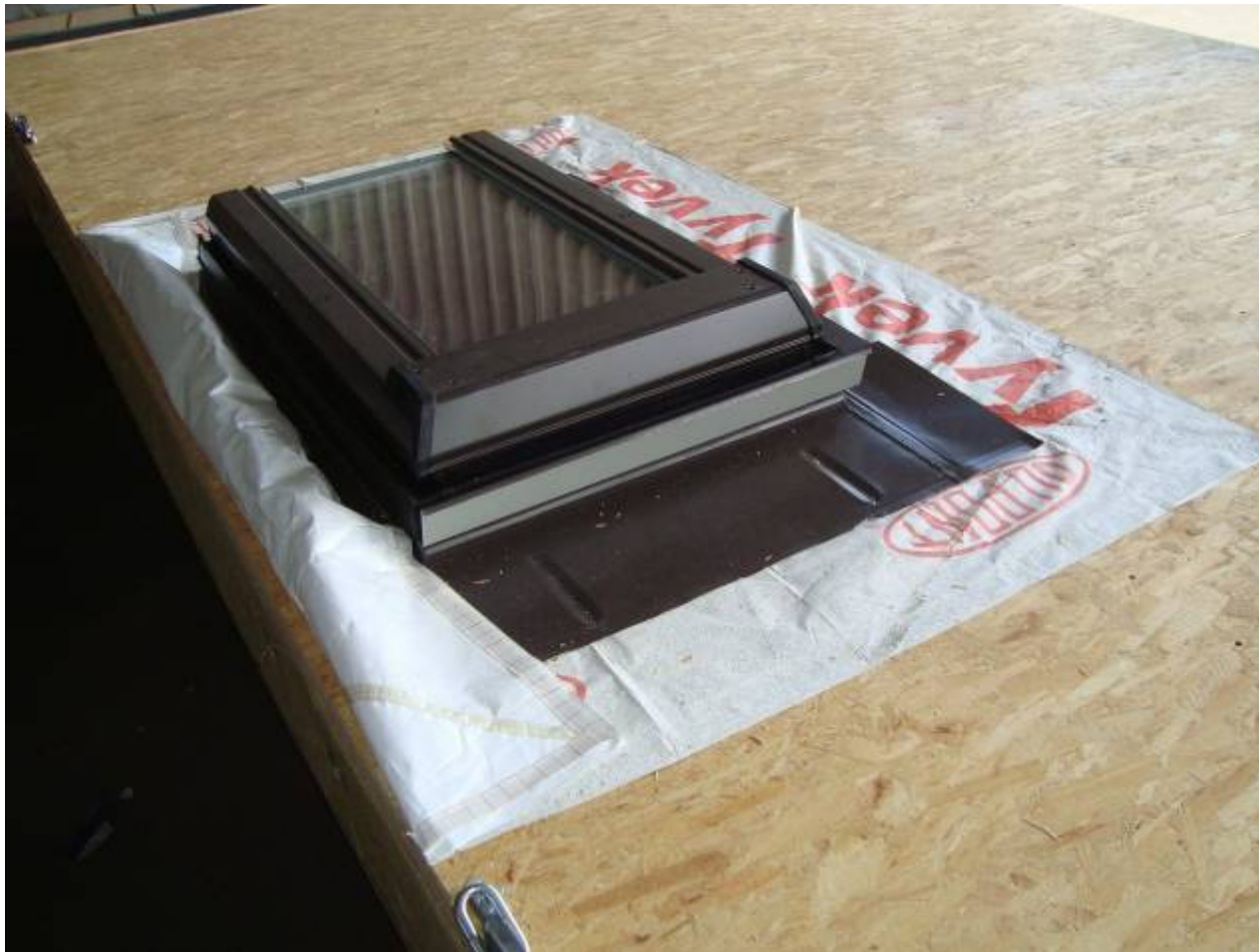
- De initiatiefnemer bij Aramis Alleewonen heeft in principe voor cellulose als isolatiemateriaal gekozen omdat dit materiaal veel betere vocht- en warmte-accumulerende eigenschappen heeft dan bijvoorbeeld minerale wol. Ook de duurzame gedachte dat het uit afval wordt geproduceerd speelt hierbij een rol.
- Vraag: Stenen tijdperk? Nieuwe materialen?

Inblazen van de cellulose

R=10, vullingcontrole op gewicht

Dakraam luchtdicht op dakplaat aangesloten, (evt ook zonnepanelen).

Luchtdicht?

- **Bouwbesluit:** 0,2 m³/sec bij 10Pa   720 m³/uur   is bij 50Pa   2000m³/u
- **Passiefhuis:** 0,6xV bij 50 Pa   180 m³/u

Montage van de dakbedekking

Straatbeeld tijdens gevelmontage

Buitenspouwblad verwijderd

Isolatie van de fundering met sparing voor de opstort

per woning 8 elementen plaatsen

Nieuw element (1 van de 8) geplaatst, het verwijderde voordeurkozijn zit in het aansluitende element.

Het volgende element ligt klaar
Met speciale hijsvoorzieningen, inclusief de nieuwe voordeur.

Dakelementen en nieuwe nokgording (Voor het eerst compleet met “sierstrips” en zonnecollector)

Dak verwijderen, nieuwe nokgording

En daar komen de dragende dakelementen

Lattenwerk om de gevelbekleding te bevestigen

In dit geval leisteen (uit China?)

4 woningen per week, inclusief de Passiefhuis installaties
De bewoners blijven wonen, maar kunnen wel even naar een
“rustwoning” als het te erg wordt. (dak eraf)

Ander project, de gevel met kunststofschuimplaten isoleren en pleisteren. (stadium vlak maken en asbestproblemen)

Oude en nieuwe beeld van de gepleisterde gevel.

Oud en nieuw 1

Oud en nieuw 2

Extra's en stedenbouw

Waarom (niet)

- Huur   Afschrijven
- Koop   Waardestijging
- Investering / afschrijving
- Milieu
- Onafhankelijk van ...
- Boekwaarde
- Onwetendheid
- Risico
- Beloning
- Waar willen we wel in investeren

Onderwijs

- 3 studenten afgestudeerd
  - 1 stagiair
  - 3 afstudeerders nu begonnen
  - 1 in voortraject bezig
  - Bouwkunde.... Sosa, BM&V, ... Stedenbouw, lichtgewicht construeren, isoleren, ventileren, ...
-
- Vragen?